

Zasady pobierania, przechowywania i transportu próbki kału i wymazu z odbytu do badań w kierunku chorobotwórczych pałeczek jelitowych

Próbkę należy pobrać jak najszybciej po wystąpieniu objawów choroby (biegunki), możliwie przed podjęciem leczenia przeciwbakteryjnego. Przy nawracającej bieguncie próbkę należy pobrać w okresie nawrotu choroby. Nie należy pobierać kału z toalety. Nie należy zanieczyszczać próbki moczem, mydłem, środkami dezynfekcyjnymi.

Wymaz z odbytu należy pobierać, gdy nie udaje się uzyskać próbki kału i w przypadku wystąpienia klinicznych objawów czerwonych wywołanych przez drobnoustroje inwazyjne (np. *Shigella*) - oprócz próbki kału, która także powinna być pobrana.

Próbka kału może być pobrana przez osobę badaną, jej opiekuna lub uprawnionego pracownika medycznego (np. lekarza, pielęgniarkę).

Wymaz z odbytu powinien być pobrany przez uprawnionego pracownika medycznego.

Trzykrotne badanie próbek pobieranych w kolejnych dniach zwiększa wykrywalność etiologicznego czynnika zakażenia.

I. Pobieranie materiału:

1. Pobieranie próbki kału:

- Kał należy oddać do dokładnie umytego, wyparzonego wrzątkiem i wysuszonego naczynia (np. basenu, nocnika) lub naczynia jednorazowego użycia (np. talerza).
Od noworodków i niemowląt kał należy pobierać z pieluchy natychmiast po defekacji.
- Ze świeżo oddanego kału, łopatką przytwierdzoną do pokrywy specjalnego sterylnego pojemnika (tzw. „kałówki”), należy pobrać grudkę wielkości wiśni lub 5 - 10 ml płynnego kału. Materiał należy pobierać z kilku miejsc, szczególnie z domieszką krwi, śluzu lub ropy. Gdy przewidywany czas dostarczenia próbki do laboratorium wynosi ponad 2 godziny, kał należy pobrać wymazówką z zestawu transportowego w następujący sposób:
 - Należy wyjąć z opakowania próbkę i wymazówkę.
 - Trzymając wymazówkę za korek należy pobrać kał z kilku miejsc na końcówkę z watą tak, aby materiał był wyraźnie widoczny na waciku.
 - Należy wyjąć korek z próbki z podłożem transportowym (żelem) i umieścić tam wymazówkę z pobraną próbką kału. Należy upewnić się, że korek wymazówki szczelnie zamyka próbkę.
- Pojemnik z pobranym kałem należy opisać **imieniem i nazwiskiem** osoby badanej, oraz **datą i godziną** pobrania materiału. Pojemnik należy włożyć do foliowego woreczka, woreczek zawiązać.

2. Pobieranie wymazu z odbytu:

Do pobierania wymazu należy używać wymazówki z podłożem transportowym.

- Należy wyjąć z opakowania próbkę i wymazówkę. Aplikator wymazówki (końcówkę z watą) należy zwilżyć w jałowej soli fizjologicznej.
- Wymazówkę trzymaną za korek należy wprowadzić do odbytnicy poza zwieracz zewnętrzny (na głębokość około 5 cm) i kilkakrotnie nią obracając pobrać materiał. Pobrany materiał powinien być wyraźnie widoczny na waciku wymazówki (wyraźne ślady kału wraz ze złuszczonymi nabłonkami).
- Należy wyjąć korek z próbki z podłożem transportowym (żelem) i umieścić tam wymazówkę z pobraną próbką. Należy upewnić się, że korek wymazówki szczelnie zamyka próbkę.
- Probówkę z wymazem należy opisać **imieniem i nazwiskiem** osoby badanej, oraz **datą i godziną** pobrania materiału. Probówkę należy włożyć do foliowego woreczka, woreczek zawiązać.

II. Przechowywanie i transport materiału do laboratorium:

- **Próbkę kału pobraną do pojemnika („kałówki”)** należy dostarczyć do laboratorium **w ciągu 2 godzin od pobrania**, w temperaturze otoczenia bez dopuszczenia do jej zamrożenia.
- **Próbkę pobraną na podłoże transportowe** (wymaz z kału lub wymaz z odbytu) należy dostarczyć do laboratorium **w ciągu 24 godzin**, w temperaturze otoczenia bez dopuszczenia do jej zamrożenia. Jeśli nie jest to możliwe, próbkę pobraną na podłoże transportowe należy przechowywać w temperaturze **od +4°C do +8°C i maksymalnie do 72 godzin od chwili pobrania** przekazać do laboratorium.
- Do próbki należy dołączyć **dokładnie i czytelnie** wypełnione „Zlecenie na badanie laboratoryjne w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych” - F/I/PO/OL/LMiP-04-04-01.

Formularz zlecenia dostępny jest w Punkcie przyjmowania próbek do badań diagnostycznych od pacjentów oraz na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zielonej Górze.